

جریان نامتوازن گردشگری بین ایران و ترکیه

سفر گردشگران ایرانی و ترکیه به کشور همدیگر، جریانی نامتوازن دارد به طوری که این فرایند به زیان کشور ما بوده و سالانه موجب خروج میلیاردها دلار از ایران می شود.

به گزارش آران نیوز، سال گذشته بیش از 2.5 میلیون ایرانی به ترکیه سفر کردند و پیش بینی می شود که این رقم امسال به سه میلیون نفر برسد در حالی که برابر آمار موجود، سفر اتباع ترکیه به ایران کمتر از 10 درصد این تعداد بوده است.

بر اساس اعلام محمد محب‌خدایی معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری کشور سالانه حدود 9 میلیون گردشگر ایرانی به خارج از کشور سفر می کنند که بر اساس آمار رسمی اعلام شده، بیش از یک چهارم این تعداد به کشور همسایه ترکیه سفر می کنند که رقم بالایی محسوب می شود.

آمار موجود نشان می دهد که در مقابل آمار پرشمار گردشگران ایرانی عازم ترکیه، سالانه کمتر از 300 هزار گردشگر ترکیه ای به ایران سفر می کنند و به نوعی عدم تناسب در جریان تردد گردشگر بین دو کشور برقرار است.

بر اساس اعلام وزارت گردشگری و فرهنگ ترکیه، هر گردشگر ایرانی به طور میانگین یک‌هزار دلار و هر خانواده ایرانی نیز سه هزار و 500 دلار در ترکیه هزینه می کنند و به این ترتیب سال گذشته گردشگران ایرانی بالغ بر 2.5 میلیارد دلار در ترکیه هزینه کرده اند.

با توجه به این که میانگین هزینه هر گردشگر غیر ایرانی در ترکیه حدود 680 دلار می باشد، جذب گردشگر ایرانی بیشتر به نفع صنعت توریسم این کشور است و بر این اساس شرکت های ترک با همراهی شرکت های تورگردان ایرانی تلاش زیادی برای جذب گردشگران ایرانی می کنند.

با افزایش سنگین عوارض خروج از کشور در سال جاری پیش بینی می شد که سفر ایرانیان به ترکیه کاهش یابد ولی پر شدن پروازهای ایران به ترکیه و بالعکس در ماه های تابستان و نیز افزایش قیمت بلیت رفت و برگشت به ترکیه نشان می دهد که این عوارض و افزایش قیمت ها نقش موثر و کنترل کننده در سفر ایرانیان به ترکیه نداشته است.

***وضعیت سفر گردشگران ایرانی به ترکیه در سال جاری

سفر ایرانیان به کشور ترکیه با وجود مشکلات اقتصادی، افزایش نرخ ارز و چند برابر شدن عوارض خروج از کشور در سال جاری، به رغم پیش بینی ها کاهش نیافته و همچنان روند صعودی دارد.

آمار چهار ماه سال جاری نشان می دهد که کشور ترکیه همچنان مقصدی جذاب برای گردشگران ایرانی است و بنا بر اعلام جلال ابراهیمی دبیر اتاق مشترک بازرگانی ایران و ترکیه، در سال جاری بیش از 800 هزار ایرانی به ترکیه سفر کرده اند.

ابراهیمی علت رغبت ایرانیان برای سفر به ترکیه را تفاوت در هزینه‌ها و ارزان تر بودن خدمات گردشگری در ترکیه، گرانی خدمات پروازها و هتل های داخلی و بالا بودن عمومی هزینه سفر در ایران نسبت به ترکیه عنوان کرده است.

بر همین اساس سفر ایرانیان به ترکیه در همه ماه های سال رواج دارد و به خصوص در دو نوبت ایام تعطیلات نوروز و ایام تعطیلات تابستان به اوج می رسد.

گردشگران ایرانی در سال جاری میلادی نیز پرشمارترین گردشگران خارجی ترکیه بوده اند به طوری که با پیشی گرفتن از گردشگران روسی، آلمانی و گرجستانی در رده نخست جای گرفته اند.

هر چند که ممکن است این جایگاه دوباره با سفرگردشگران روسی و آلمانی به ترکیه در ماه های تابستان جا به جا شود، ولی باز ایران جزو سه کشور گردشگر فرست به ترکیه خواهد بود.

بر اساس آمار وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه، در چهار ماه گذشته از میان هشت میلیون گردشگر خارجی ورودی به ترکیه، 800 هزار نفر ایرانی بوده اند که معادل 10 درصد گردشگران خارجی این کشور است.

وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه آمار گردشگران سه ماهه نخست سال جاری میلادی (فصل زمستان سال گذشته) را نیز بیش از 738 هزار نفر اعلام کرده است.

در ایام عید نوروز سال گذشته 250 هزار ایرانی به ترکیه سفر کردند ولی تعداد گردشگران ایرانی عید نوروز امسال بیش از 350 هزار نفر بود.

به این طریق می توان گفت که در 6.5 ماه گذشته نزدیک 1.5 میلیون گردشگر ایرانی به ترکیه سفر کرده و حدود 1.5 میلیارد دلار در این کشور هزینه کرده اند.

***افزایش نرخ ارز، عامل تشدید سفر ایرانیان به ترکیه

افزایش نرخ ارز در بازار آزاد ایران موجب افزایش تقاضا برای سفر به ترکیه شده است چرا که برای هر مسافر عازم خارج از کشور 500 یورو ارز به نرخ دولتی در فرودگاه ها تحویل می شود که این ارز تحویلی در بازار آزاد دو برابر قیمت دارد.

با تحویل این عملاً هزینه رفت و برگشت گردشگران ایرانی به ترکیه تامین و رایگان شده و به این ترتیب، رغبت برای سفر بیشتر شده است.

تحویل ارز به مسافران ایرانی برای خروج از کشور، علاوه بر افزایش خروج ارز از کشور در شرایط اقتصادی کنونی، در واقع پرداخت نوعی سوپسید به صنعت گردشگری کشور مقصد محسوب می شود که در نهایت به تشدید جریان سفر و خروج بیشتر ارز منتهی شده است.

بر همین اساس، تقاضا برای سفر به ترکیه در دو ماه اخیر به شدت افزایش یافته و هر چند که هنوز آمار از میزان سفرها به مقصد ترکیه اعلام نشده، ولی پر شدن پروازهای رفت و برگشت بین ایران و ترکیه و افزایش سرسام آور قیمت بلیت پروازها نشان دهنده رشد تقاضا در این زمینه است.

***مسافران ایرانی چه می گویند

روح الله محمدی زاده گردشگر ایرانی حاضر در آنکارا در مصاحبه با خبرنگار ایرنا، تبلیغات وسیع و عقب نماندن از قافله مسافران خارج از کشور را علت سفر خود به ترکیه اعلام کرد و گفت: سفر همیشه جذابیت دارد ولی کاش به میزانی که سفر به ترکیه برایم آسان و جذاب بود، می توانستم در داخل کشور به سفر بپردازم.

وی نرخ خدمات گردشگری در ترکیه را کمی بیش از ایران عنوان کرد و افزود: با این وجود نوع رفتار با گردشگران بهتر از ایران است، تنوع خدمات، جذابیت محیطی و حق انتخاب هم در ترکیه بیشتر است.

نازنین ربیعی دیگر گردشگر ایرانی هم که چندین بار به ترکیه سفر کرده است، خرید و تفریح را علت سفر خود به ترکیه اعلام کرد و گفت: این امکانات با کمی برنامه ریزی توسط فعالان بخش تجاری و گردشگری در ایران هم امکان مهیا شدن دارد.

وی جذابیت های گردشگری ایران را بیشتر از همه کشورها دانست و افزود: تبلیغات منفی علیه گردشگری داخلی در ایران، موجب روی آوردن هموطنان برای سفر به ترکیه می شود در حالی که ایران ظرفیت ها و تنوع بیشتری برای تفریح و گردش دارد.

مجید آقاپور دیگر مسافر ایرانی حاضر در شهر آنکارا علت سفر خود به ترکیه را تهیه ویزای کانادا عنوان کرد و به خبرنگار ایرنا گفت: خدمات سفر و اقامت در ترکیه نوسان قیمت زیادی ندارد ولی جذابیت های اینجا موقتی است و به جرات می توان گفت که ایران جاذبه های بیشتری برای سفر دارد.

وی بیان کرد: ایران از نظر تنوع و جذابیت گردشگری چیزی کم ندارد ولی برای ارائه خدمات در مقاصد گردشگری سرمایه گذاری مناسبی نشده و اغلب به همین علت و غیر رقابتی

بودن صنعت گردشگری در ایران، خدمات هم گران است.

***علت جذابیت ترکیه برای گردشگران ایرانی

شهرهای استانبول، آنتالیا، مارماریس و آنکارا مهمترین مقاصد سفر هوایی ایرانیان به ترکیه هستند و هموطنانی که از مرزهای زمینی سه گانه بازرگان، رازی و سرو به ترکیه سفر می کنند، اغلب عازم شهرهای وان، یوکسک اوا، آغری، ایغدیر، ارزروم و ترابوزون می شوند و یا با استفاده از خدمات ارزان قیمت پروازهای داخلی ترکیه، از طریق فرودگاه های شرق این کشور به مقاصد داخلی ترکیه سفر می کنند.

ترکیه امسال برای پذیرش گردشگران پرشمار ایرانی تسهیلاتی را از قبیل حمل و نقل رایگان تا ترمینال ها و استقبال با گل و شیرینی در مناطق مرزی تدارک دیده است که اجرای این تدابیر هم در جذب و به خصوص تبلیغ گردشگری به مقصد ترکیه موثر بوده است.

علاوه بر این، به علت حضور پرشمار ایرانیان در ترکیه در دو نوبت تعطیلات نوروز و ایام تابستان، برنامه های کنسرت موسیقی نیز توسط گروه های مختلف برای ایرانیان تدارک دیده شده و تبلیغات از طریق شبکه های ماهواره ای نیز در ترغیب سفر گردشگران ایرانی به ترکیه تاثیر چشم گیری داشته است.

مراکز خرید استانبول و وان نیز یکی از علل اصلی رغبت ایرانیان برای سفر به این دو شهر ترکیه به شمار می رود به طوری که برخی از برندهای ترک در مراکز خرید این شهرها، برای ارایه خدمات بهتر، از فروشندگان فارسی زبان نیز استفاده می کنند و نوشته هایی به زبان فارسی برای جلب توجه ایرانی ها جلوی واحدهای تجاری خود نصب کرده اند.

علاوه بر این هم اکنون در شهرهای استانبول، وان و حتی آنکارا امکان خرید ارز محلی با استفاده از دستگاه های کارت خوان ایرانی سپار مهیا شده و همه این عوامل در تسهیل سفر و خدمات قایبل دریافت و رغبت سفر ایرانیان نقش داشته است.

***تبلیغ ترکیه برای جذب گردشگر ایرانی

همه رسانه های ترکیه و حتی مقامات این کشور برای تبلیغ ظرفیت های گردشگری این کشور در چند سال گذشته بسیج شده و اقداماتی را انجام داده اند که اکنون حاصل آن حضور بیش از 34 میلیون گردشگر خارجی و کسب بیش از 26 میلیارد دلار درآمد سالانه از محل جذب گردشگر است.

علاوه بر این ایجاد شرایط و خدمات مناسب اقامت، تسهیل در ورود و خروج، برقراری پروازهای چارتری به مقاصد گردشگری، تخفیف در ارائه خدمات در ایام غیر پیک، تنوع خدمات، ایجاد جذابیت در محیط های حضور گردشگران از جمله راهکارهایی بوده که در کنار تبلیغ رسانه ای جاذبه های گردشگری موجب افزایش رغبت سفر ایرانیان به ترکیه شده است.

تبلیغ سفر به ترکیه اغلب توسط شرکت های ایرانی تورگردان انجام می شود که در اغلب شهرهای بزرگ ایران فعال است و با توجه به لغو روایید بین ایران و ترکیه، سفر ایرانیان به سهولت انجام می شود و بر این اساس، هم اکنون از شهرهای تهران، تبریز، ارومیه، اهواز و اصفهان به مقاصد استانبول، آنکارا، آلائی، کوش آداسی، بودروم، ازمیر و دنیزلی پروازهایی منظم برقرار شده است.

***گردشگران ایرانی ترکیه در سال گذشته

بنا به اعلام وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه سال گذشته 2 میلیون و 501 هزار گردشگر ایرانی به ترکیه سفر کردند و اتباع ایرانی سومین گروه گردشگران خارجی این کشور پس از روسیه و آلمان بودند.

بر اساس گزارش اتحادیه هتلداران ترکیه با استناد به داده های وزارت فرهنگ و گردشگری این کشور، ورود گردشگران ایرانی به ترکیه طی سال گذشته میلادی در مقایسه با سال 2016 بیش از 800 هزار نفر افزایش داشته است.

بنا به اعلام این مرجع، بیش از 36 درصد از این گردشگران یعنی افزون بر 900 هزار ایرانی در طول سال گذشته از شهر استانبول دیدن کرده اند و بدین ترتیب گردشگران ایرانی، پرشمارترین گردشگران شهر استانبول بوده اند.

چندی پیش روزنامه کارار ترکیه نیز در گزارشی اعلام کرد که ایرانیان پس از گردشگران آلمانی و روسی بیشترین جمعیت گردشگران خارجی را در ترکیه تشکیل می دهند و بیشتر از گردشگران غربی هزینه می کنند.

این روزنامه در خصوص گردشگران خارجی در ترکیه با پروفسور اورهان ایچوز رییس دپارتمان راهنمای گردشگری دانشگاه یاشار گفت و گو کرده و به نقل از وی نوشت: ایرانیان که در سال 2012 در ردیف هفتم گردشگران خارجی ترکیه بودند ولی سال گذشته در رتبه سوم گردشگران خارجی ترکیه جای گرفتند.

وی تاکید کرد: شمار گردشگران ایرانی در ترکیه در ماه های اولیه سال جاری میلادی نسبت به کشورهای دیگر بیشتر بود و در رتبه اول گردشگران خارجی ترکیه جای گرفتند. وی شهرهای آنتالیا، استانبول و وان را مهمترین مقصد گردشگران ایرانی معرفی کرد و مدعی شد: گردشگران ایرانی 35 تا 40 درصد بیشتر از گردشگران غربی در ترکیه هزینه می کنند.

سه ماه قبل نیز تیمور بایندیر رئیس انجمن هتل های ترکیه رئیس انجمن هتل های ترکیه اعلام کرد که ایرانی ها برای 6 شب اقامت در ترکیه به طور متوسط هزار دلار برای نفر خرج می کنند، در حالی که دیگر گردشگران خارجی حدود 630 تا 680 دلار برای سفر به ترکیه هزینه می کنند.

روزنامه ینی شفق ترکیه طی گزارشی اعلام کرد که اقتصاد استان وان در شرق ترکیه با افزایش 40 درصدی سفر گردشگران ایرانی احیا شده و حضور ایرانیان خنده بر چهره صاحبان کسب و کار این شهر نشانده است.

***تلاش ترکیه برای جذب گردشگر بیشتر

نعمان کورتولموش وزیر فرهنگ و گردشگری سابق ترکیه اوایل سال جاری میلادی اعلام کرد که کشورش برای جذب 40 میلیون گردشگر خارجی با 32 میلیارد دلار درآمد گردشگری در سال جاری میلادی برنامه ریزی کرده است.

این در حالی است که سال گذشته میلادی 32.4 میلیون گردشگر به ترکیه سفر کردند و میزان درآمد گردشگری این کشور در سال گذشته 26 میلیارد و 283 میلیون دلار بوده است. به جز سال 2015 و 2016 که سال عملیات های تروریستی و کودتا در ترکیه بود، در بقیه سال های دو دهه اخیر، صنعت گردشگری این کشور رشد خوبی داشته و حدود یک پنجم درآمد ارزی این کشور از محل جذب گردشگر کسب شده است.

ترکیه برنامه چشم انداز صنعت گردشگری خود را تدوین کرده و بر اساس آن پیش بینی شده است که تا سال 2023 تعداد گردشگران ورودی این کشور به 50 میلیون نفر و میزان درآمد گردشگری آن نیز به 50 میلیارد دلار افزایش یابد.

گزارش از: حسن فاخری